

vode pocitka

Letnik 29, številka 9-10/2013

revija za **evangeljsko duhovnost**

Vode počitka

kazalo

UVODOMA	4	Zakaj ljubim Boga?
IZRAČUNANO	6	Matematika Marije iz Betanije: $10-1=11$
NEOMAJNO	14	Zaupanje v Božji načrt odrešenja
EMINENTNO	22	Z Jezusom na gori

-
- SLIKOVITO** 26 Marta, Marija, Lazar iz Betanije in jaz
- GANLJIVO** 34 Posebna zgodba
- RAZVESELJIVO** 40 Obdržite vilice
- PRESENETLJIVO** 42 Ljubezen je skrivnost

Peter Golob,
urednik

Zakaj ljubim Boga?

Ker uslišuje hrepenenje ponižnih,
krepí njihovo srce in je njegovo uho
pozorno na njihovo klicanje.
Ker ga nasilje nad nesrečnimi gane in
ker nakloni rešitev tistemu, ki si jo
želi.
Ker je dober in iskren.
Ker tolaži siroto, ki sta jo zapustila
oče in mati.
Ker je njegova dobrotá, ki jo je
prihranil za tiste, ki se ga bojijo,
velika.
Ker je blizu tistim, ki so skrušenega
srca, in tiste, ki so potrtega duha,

rešuje.

Ker reši duše teh, ki se zatekajo k
njemu, in odpušča njihove krivde.
Ker rešuje nesrečnega pred
močnejšimi, nesrečnega in revnega
pa pred njegovim roparjem.
Ker se veseli človeka, ki je usmiljen,
ker takšnega človeka podpira in če
pade, ga dvigne.
Ker ljubi pravico in ne zapušča ljudi, ki
so mu zvesti in ga iščejo.
Ker ne obsoja pravičnega človeka, ko
mu sodijo krivični.
Ker pomaga človeku, ki ljubi pravico,
ga osvobaja pred vplivom krivičnih in
rešuje, ko se zateka k njemu.
Ker misli na nesrečnega in revnega.
Ker na dan nesreče rešuje človeka, ki
sočustvuje z drugimi ljudmi, ga varuje,
bodri in podpira na bolniški postelji.
Ker pozna moje in tvoje srčne
skrivnosti.
Ker potrtega in pobitega srca ne
prezira.
Ker njegova dobrotá traja ves dan.
Ker uslišuje.
Ker je oče osamljenim in pokrovitelj
zapuščanim.

Ker je sočuten z osamljenimi.
 Ker je pri njemu izhod iz smrti.
 Ker posluša uboge in svojih trpečih ne zaničuje.
 Ker reši ubogega, ki kliče na pomoč, nesrečnega, ki nima pomočnika. Ker ima sočutje do slabotnega in ubogega, ker odreši duše ubogih.
 Pred zatiranjem in nasiljem jih reši, v njegovih očeh je njihova kri dragocena.
 Ker svojih nesrečnih ne pozablja.
 Ker reši vse ponižne na zemlji.
 Ker sodi v prid slabotnemu in siroti, se odloča za nesrečnega in revnega, osvobaja slabotnega in ubogega in ga rešuje iz rok krivičnih.
 Ker ne odreka dobrin tistim, ki hodijo pošteno.
 Ker je usmiljen, milostljiv, počasen v jezi, bogat v dobroti in zvestobi.
 Ker pomaga in tolaži.
 Ker se ozira na molitev oropanih in ne prezira njihove molitve.
 Ker z nami ne ravna po naših grehih, ne vrača nam po naših krivdah.
 Ker izkazuje usmiljenje tistim, ki se ga bojijo.

Ker sliši vzdihovanje ujetnikov.
 Ker rešuje iz tesnob te, ki v svoji stiski kličejo k njemu.
 Ker iz prahu vzdiguje slabotnega, iz blata potegne ubogega.
 Ker posluša prošnjo za milost.
 Ker je usmiljen in pravičen, ker varuje preproste.
 Ker je njegovo usmiljenje veliko, večje kot vsa ostala njegova dela.
 Ker stori dobro dobrim, vsem, ki so iskreni v svojih srcih.
 Ker je z njim odpuščanje.
 Ker podpira vse, ki padajo, vzdiguje vse, ki so upognjeni.
 Ker je blizu vsem, ki ga kličejo, vsem, ki ga kličejo v zvestobi.
 Ker varuje vse, ki ga ljubijo.
 Ker pomaga do pravice zatiranim, daje kruha lačnim, osvobaja ujetnike, odpira oči slepim, vzdiguje upognjene, ljubi pravične.
 Ker varuje tujce in podpira odrinjene in zaničevane.
 Ker je poln tolažbe in ljubezni.
 Ker zdravi potrte v srcu in obvezuje njihove rane.
 Ker podpira ponižne.

dr. Daniel Brkič
 pastor Evangelijske cerkve »Dobrega
 pastirja« Novo mesto, superintendent
 Evangelijske Cerkve v Sloveniji in
 profesor na protestantski Teološki
 fakulteti Univerze v Zagrebu

Matematika

Marije iz

Betanije:

$$10 - 1 = 11$$

»Tedaj je Marija vzela funt dragocene dišavnega olja iz pristne narde, maznila Jezusu noge in mu noge obrišala s svojimi lasmi. Hiša se je napolnila z vonjem po dišavnem olju.« (Jn 12,3)

Jezusu dajmo najboljše in najdražje.

Marija je dala najboljše in najdražje. Cena dišavnega olja je še vedno enormna, kajti funt dragocene dišave je bil ocenjen na tristo denarijev. Preračunano v današnjo valuto je to okoli deset tisoč evrov, kar je povprečni zaslužek enega leta. Dala je tisto, kar jo je veliko stalo. Prava ljubezen ne pozna meje in ne šteje stroškov. Kar je dala, je njen življenjski prihranek, njena varnost za stare dni.

Marija me spominja na Davida, ki je Arávnvu rekel: »Nikakor, ampak to hočem kupiti od tebe za kupno ceno.

Gospodu, svojemu Bogu, nočem darovati žgalnih daritev, ki me nič ne stanejo.» (2 Sam 24,24) Arávan je kralju dajal zemljišče (mlatišče) kot dar, brezplačno, in še daritvene živali. David pa Bogu ni hotel darovati daritev, ki ga nič ne stanejo. Zato ponudbe ni sprejel. Mlatišče in vole je kupil za petdeset srebrnih šeklov. Šele nato je tam sezidal Bogu oltar in daroval daritve.

Kakšne so naše daritve? Če pridemo na bogoslužje, mislimo, da je že to dovolj ali pa morda celo preveč, in bi nas morali zaradi tega v cerkvi nadvse spoštovati, čislati in hvaliti. Če darujemo nekaj denarja, mislimo, kako smo radodarni. Če pa smo nekoliko aktivneje vključeni v delo Cerkve in se odrekamo svojemu ugodju in času, pa skorajda že mislimo, da smo si s tem prislužili nebesa in ugled. Se igramo z Bogom trgovino? Se norčujemo iz svetih reči? Bolje, da potemtakem takoj nehamo biti kristjani, ker sta iskrenost in poštenost obvezni vrline.

Kar dajemo, naj nas nekaj stane in celo boli. Sicer to ni živa žrtev. Ko ljudje nekaj ocenjujemo, tega ne cenimo, če ni bilo vloženega veliko truda. Zakaj potem Bogu dajemo manj od tega? Poučimo se od Marije pa od Davida. Ne dajajmo Bogu tistega, česar tako in tako ne rabimo in nam ne pomeni veliko. Ali pa samo da se nečesa znebimo, ker nam je v napoto kot stara krama. Iskreno ocenimo svoje darove, početja, namene, nagibe in s kakšnim motivom to delamo, kajti če tega ne počnemo s srcem in nas to nič ne stane, ali pa celo ne boli, potem to ni prava daritev za Boga. Vsaka preračunljivost in vsako hlinjenje se slej ko prej obelodani. Potem ne bodimo tako grenkobno užaljeni, da nismo prva violina v cerkvi in v družbeni skupnosti.

Ko darujemo svoj čas, sposobnosti, znanje, nasvete, tolažbo, molitev, gostoljubnost, oboževanje in tudi, ko pridemo v cerkev, mora to imeti ceno. Tega ne smemo početi iz strahu pred večnostjo ali pa zato, da v sebi utiša-

mo občutek krivde in si umirimo vest. Marija je to storila s srcem in je dala najboljše in najdražje, kar je imela in zmogla. Beremo, da se je prijeten vonj razlival vse naokoli in napolnil vso hišo. Vsi, celo tisti zunaj, so vedeli, kaj se je zgodilo. Ali dajemo mamljiv, privlačen in mikaven vonj življenja ali pa razširjamo vonj smrti? O tem z vso pravico ocenjujejo ljudje v Cerkvi in zunaj nje. Vedimo, da Bog ne ostane nikomur dolžan. Celó kozarec hladne vode, ki ga damo žejnemu, bo poplačan. »Bog seveda ni krivičen, da bi pozabil na vaše delo in ljubezen, ki ste jo izkazali njegovemu imenu ...« (Heb 6,10) Zato dajmo Jezusu najboljše in najdražje.

Jezusu dajmo pristno in resnično.

Pristna narda, o kateri beremo, prihaja iz daljne Indije, narejena je iz neznatnih cvetov, ki uspevajo na gorah, visokih več tisoč metrov. Ko darujemo Bogu, ne dajajmo ponaredkov. Ali pa tistega, česar več ne potrebujemo in nam nič ne pomeni. Ali pa zato, da bi iz tega naredili privlač-

no predstavo za javnost, ki vzbuja pozornost. Ali pa samo iz gole navade, rutine. Ali pa, da bi naredili dober vtis, si ustvarili ugled, dobro ime in bi očarali opazovalce. Ko darujemo, dajmo pristno in resnično. Naše veselje v Bogu naj bo pristno, naši medsebojni

odnosi pa iskreni. Tudi naše sočutje mora biti izvirno. Solze kesanja, molitev, oboževanje, poslušanje pridig, naša poslušnost ... morajo biti pristni

v duhu in resnici. Brez vsake ponarejenosti, leporečja, hlinjenja pobožnosti in prilizovanja. Ljudje so siti pobožnih igric.

Od Marije ni nihče zahteval, naj daruje dišeče olje. Njen dar je bil rezultat

odločitve njene svobodne volje. Tega ni nihče od nje pričakoval ali pa je v to (pri) silil. Kajti prava ljubezen spoštuje svobodo. Marija se je prostovolj-

no z veseljem in radodarnim srcem tako odločila. Ne pa skopuško, preračunljivo, iz koristoljubja ali pa pod pretezo, ampak s čistim, poštenim in z iskrenim motivom, brez protivrednosti. Kaj pa je počel Juda Iškarjot, ki je bil poleg? Marijo je oviral pri njenem darovanju in oboževanju, saj je prigo-varjal. Imel je toliko pikrih pripomb! Ampak svoje očitke in pomisleke je skrnil v lepe pobožne fraze, ki pa so bile v resnici prazne, oguljene, puhle in nepristne. Pokazal se je kot največji svetnik, dobrotnik in človekoljub. Odi-gral je svojo humanitarno predstavo: »Oh, Bog, zakaj tega olja ne bi raje prodali za tristo denarijev in te vsote dali ubogim?« Kako prijazno, ljubeznivo, pobožno in sveto se to sliši! Hudič namreč čepi vedno tam, kjer ga najmanj pričakuješ.

Ne ovirajmo drugih, ko slavijo in obožujejo Boga. Drug drugega moramo podpirati in spodbujati k čaščenju Boga in se jim pridružiti. Takšni, kot je bil Juda, preusmerjajo pozornost proč od Boga. V bistvu spoštujejo in ljubijo sebe in izpolnjujejo svoje interese. V

resnici jim sploh ni mar za Jezusa in za bližnje. So predrzni, ošabni, naduti sebičneži, ki vse to prikrijejo pod maske pobožne svetosti. Takšni v bistvu Jezusa stalno prodajajo za borih trideset srebrnikov. Za Judo je bil Jezus vreden manj kot tristo denarijev, čeprav se je širokoustil. On ga je izdal le za desetino te vsote. Na prvi pogled se zdi nemogoče, da je imel lahko nekdo, ki je hodil tri leta z Jezusom kot njegov učenec, in videl vse njegove čudeže in slišal toliko njegovih pridig ter se uvrščal med apostole, tako pokvarjeno srce. Takšni so izdajalci, ne pa oboževalci Boga. Saj je to, kar takšni počno, vse, kar znajo in vse, kar zmorejo. Za njih je vse, kar pripada Bogu, potrata časa, denarja, sposobnosti in energije.

Ne zamudimo priložnosti in ne čakajmo na nove možnosti.

Marija ni zamudila priložnosti, niti ni čakala na nove možnosti. Lahko bi se obotavljala in s tem odlašala ali pa čakala, da bodo to naredili drugi. Lahko bi iskala opravičila in izgovore. Kaj-

ti Jezus je bil že maziljen, ampak ona ga je mazilila za pokop. Ženske, ki so prišle h grobu kasneje, so bile prepoznane. Zamudile so priložnost. Marija ni zamudila priložnosti, da je uresničila svoj namen. Ne smemo si privoščiti,

da nas kdo prehit, pa ne zaradi tekmovalnosti in hvalisanja. Skrbno moramo izrabljati čas, vsako priložnost za služenje Bogu in bližnjim, od pričevanja, molitve, oboževanja, spodbujanja in tolaženja, darovanja, druženja, plemenitenja medsebojnih

odnosov ... Ne dovolimo, da nam drugi ukradejo blagoslov in notranji mir. Marija je pokleknila k Jezusovim nogam in prevzela najbolj neugleden položaj služabnika, ker je iskrena ljubezen vedno ponižna. Človek je nam-

reč tak, kakršna je njegova ljubezen. (Avguštin) Bila je poslušna klicu Svetega Duha. Jezusu je mazilila noge, v naslednjih evangeljskih vrsticah pa beremo, da je Jezus umil noge svojim učencem. Njegove noge je obrisala s svojimi lasmi. Dolgi razpuš-

čeni lasje so bili pri Judih znak zapeljevanja, zato so se tisti, ki niso bili čisti v srcu, temu pohujšljivo čudili. Takšno dejanje res preseneča, kajti znano je, da Judinja ne bi nikoli pred tujci razpustila svojih dolgih las, ker se je to smatralo za nedostojno in nemoralno. Za Jude so ženski lasje njen ponos, iz česar lahko razumemo, da je Marija položila svoj ponos pred Jezusove noge. Ocene Marijinih opazovalcev so bile umazane, njeni motivi pa so bili čisti. Hudobna srca vedno sodijo druge, namesto da bi čistili nesnago pred svojim pragom. In ker so sami nepoštene, imajo tudi druge za takšne. Jezus pravi, da je čistim v srcu vse čisto. Zato posnemajmo Marijo in ne zamudimo priložnosti ter ne čakajmo na druge možnosti za služenje in darovanje.

Jezus naj bo vedno naše občinstvo, naša publika in atrakcija.

Marija je naredila najboljšo odločitev. Ni se ozirala na očitke drugih. Ni podlegla javnemu mnenju. Razmišljala je s svojo glavo. Zanj je bil Jezus najvi-

šji dostojanstvenik. Vse je naredila zaradi njega in njemu v čast. Vidno priznanje mu je izrazila na tak način zato, ker je v njem videla glavno občinstvo. Čeprav so drugi presojali njeno nenavadno držo, jo ocenjevali, ji očitali, da gre za potrato, in ugotavljali njeno pravovernost, je njihova kritika ni zaustavila. Ni se dala prestrašiti, utišati, ne ovirati, zato ni odnehala. Kajti šlo je za dejanje ljubezni. In vsa hiša se je zaradi nje napolnila z dišečim vonjem. Zaradi njenega darovanja je bila hiša zagrenjenega in togega farizeja Simona, ki je bil poln sodb in kritik, odišavljena. (S. Fausti) Kjer je glavno občinstvo Jezus, je smrdeči duh kritike premagan. Celo smrtni zadah njenega komaj obujenega brata Lazarja se je polegel. Kajti kjer je ljubezni, ni prostora za žalost. Njena ljubezni je prepojila z dišavo tudi smrad svetohlinskega Jude Iškarjota. Vsa hiša je postala Božje svetišče. Zaradi ene same Jezusove učenke, vesele oboževalke, ki je pristno častila Boga in celotno hišo Cerkve napolnila s prisotnostjo sladkega maziljenja

Duha. Nihče ji ni mogel ukrasti radosti odrešenja. Zato nikoli ne glejmo na druge, ampak na Jezusa, ki je naša publika in atrakcija nebes. On je naš glavni junak in vzornik, vreden zaupanja in vse pozornosti, ne pa ocene in mnenja drugih. Dišeče olje, ki ga darujemo, ni potrata, čeprav se sprva tako zdi, ampak se nam vrača kot blagoslov, saj pravi Psalm: »Visoko mi vzdiguješ rog, kopam se v svežem olju.« (92,11b)

Marija iz Betanije je ugotovila, da je Božja matematika drugačna od naše: deset minus ena ni devet, ampak postane enajst ($10 - 1 = 11$). To duhovno računico je vadila in jo tudi (pre) izkusila. Njena matematika je bila drugačna od Iškarjotove. Kajti tistim, ki ljubijo Boga, se vsi izračuni izidejo v blagoslov, če se upoštevajo Božje zakonitosti: Dajmo najboljše in najdražje, dajmo pristno in resnično, brez zamujenih priložnosti in brez čakanja na nove možnosti, pri čemer je naše edino občinstvo vedno in samo Jezus naša publika in atrakcija.

Marija Barborič

evangeljska pastoralna delavka in
voditeljica molitvene skupine v
Evangeljski Cerkvi v Novem mestu

Zaupanje v Božji načrt odrešenja

V zadnji številki Vod počitka smo pogledali dar, ki nam ga Bog podarja in kaj to darilo je. Še pred tem pa smo govorili o tem, da Bog gradi nekaj najbolj veličastnega in to je njegova Cerkve. In zato bi s to temo nadaljevala, in sicer o tem, kar pravi že naslov: Zaupanje v Božji načrt odrešenja.

Globoko v srcu vsakega človeka je želja in hrepenenje, da bi čim dlje živel, bil zdrav, vitalen, se dobro počutil in bil do same smrti mladostnega videza. Smo generacija, ki se boji gubic na obrazu, kajti gubice nam govorijo: »Človek strezni se, kajti prihaja čas, ko se bo treba posloviti od tega življenja in se srečati z večnostjo.« Zato lahko kozmetična industrija tako zelo cveti, ker se mnogo denarja zapravlja za pomlajevanje telesa, a kar je najpomembnejše – dušo in večnost, pa se ignorira. Vendar se mora vsak človek srečati z večnostjo, ne glede nato, kako gleda nanjo. Pot-

rebno se bo srečati s tistim, ki nas je ustvaril, ki nam je podaril življenje in mu podati obračun, kaj smo storili s tem življenjem na zemlji. Kajti vsako življenje ima svoj namen.

Greh je tisti, ki je izmaličil človeško podobo, odvzel pravi smisel življenja, človeku ukradel dostojanstvo, pravo človeškost, odvzel pravo veselje, mir, lepoto – in kar je najhuje – oddaljil nas je od Boga. Pa si poglejmo, kaj pravita o tem tako stara kakor nova zaveza.

»Zemlja pa je bila vedno bolj sprijena pred Bogom in polna nasilja. Bog je pogledal na zemljo in glej, bila je pokvarjena; vse meso je spridilo svojo pot na zemlji.« (1 Mz 6,11-12)

»Na zemlji ni pravičnega človeka, ki bi delal samo dobro in bi nikoli ne pogrešil.« (Prid 7,20)

»Tole pa vedi, da bodo v poslednjih dneh nastopili hudi časi. Ljudje bodo namreč samoljubni, lakomni, bahavi, prevzetni, preklinjevalci, neposlušni staršem, nehvaležni in nesveti, brez

srca, nespravljivi, obrekljivi, brez samoobvladovanja, divji, brez ljubezni do dobrega, izdajalski, predrzni, napihnjeni. Raje bodo imeli naslade kakor Boga, držali se bodo zunanje oblike pobožnosti, zanikali pa njeno moč.« (2 Tim 3,1-9)

»... Saj so vsi grešili in so brez Božje slave.« (Rim 3,23)

Ko je Bog videl, da na zemlji narašča človekova hudobija in da je vse mišljenje in hotenje njegovega srca ves dan le hudobno, je bilo Bogu žal, da je naredil človeka na zemlji, in bil je žalosten v svojem srcu. In rekel je: *»Izbrisal bom človeka, ki sem ga ustvaril, s površja zemlje, ljudi in živino, laznino in ptice neba, kajti žal mi je, da sem jih naredil.« (1 Mz 6,7)*

Videl pa je moža, ki je bil edini pravičen sredi pokvarjenega rodu. In Noe je našel milost v Božjih očeh, ker je hodil z Bogom. Zato ga ni hotel pokončati skupaj s pokvarjenim rodом. Bog sam mu je pripravil rešitev.

Bog je Noetu povedal, da bo uničil

vse meso z zemljo vred, on pa naj si naredi ladjo, da si reši življenje, on in njegova družina. Vendar ne kakršnokoli ladjo, ampak ladjo po Božjem načrtu. Bog sam mu je dal načrt, kako veliko ladjo naj naredi in kako naj jo naredi. To je bil zelo natančen opis načrta ladje in Noe se ga je moral držati do potankosti. Tega načrta ni smel spreminjati in prilagajati svojim željam oziroma, da bi si olajšal delo. Moral se je natančno držati Božjih meril in navodil.

Kakšno vero je moral imeti Noe, da je bil tako poslušen Bogu. Ko mu je Bog povedal, da bo s potopom uničil zemljo, je Noe Bogu veroval, kljub temu da sploh ni vedel, kaj je dež, ker do vesoljnega potopa dežja še ni bilo. Bog je do takrat namreč zemljo napažal z vlago, ki se je dvigala iz zemlje.

Noe ni samo verjel, da je nekaj nad nami, neka višja sila ali neka energija, kot mnogi danes mislijo o Bogu. Ne! Noe je poznal Boga, Boga, ki je ustvaril nebo in zemljo. Boga, ki je

resničen, ki je najvišja inteligenca, Boga, ki razmišlja, dela, sočustvuje, ljubi, Boga, ki ima odnos s človekom in ki je vreden vsega zaupanja. In Noe je imel pristen odnos z Bogom. Ni samo verjel v Boga, ampak je hodil z Bogom. To pomeni, da je imel z Bogom prijateljski odnos.

Pa si zamislimo Noeta. Bog mu razodene, kaj namerava storiti, njemu pa pokaže pot za rešitev. Bog, arhitekt in stvarnik vsega, mu da načrt za ladjo, vendar je moral ladjo zgraditi sam. Sveto pismo govori, da jo je skupaj s sinovi gradil stodvajset let. Stodvajset let težkega garanja in oznanjevanja. Vendar je bilo nekaj drugega dosti hujše od fizičnega dela – posmehovanje, norčevanje in zavračanje s strani sosedov in ostale okolice, ki so ga Noe in njegova družina vsa leta doživljali.

Že tako je bil Noe drugačen od njih, zdaj naenkrat pa še nekaj gradi. Le kaj je temu Noetu? Ne vem, ali je vse gradil sam s sinovi ali pa je prosil za

pomoč tudi sosede. Kakorkoli že, sosedge so ga zagotovo spraševali: »Noe, ja kaj pa to delaš?« Še zlasti, ker to ni bila le majhna ladjica, ampak ladja velika kot nogometno igrišče. In

to morda zanimivo, ko pa jim je dan za dnem govoril in vznemirjal njihovo vest, so ga začeli zasmehovati in govoriti: »Noe, od same fanatičnosti se ti je že zmešalo. Le kakšen dež?

ko so ga tako spraševali, je izkoristil priložnost in jim govoril, kaj namerava Bog storiti in jih je hkrati pozival k spreobrnjenju. Na začetku jim je bilo

Kaj pa je sploh dež, če še nikoli ni padal in tega nihče še ni videl. Noe, Noe, si pa res čudak. Imaš neke prisluhe, pa misliš, da ti govori Bog. Pa

tudi če bi bilo to res, kdo pa misliš da si, da bi le ti in tvoj dom bil rešen, vsi ostali pa uničeni. Ne sodi, Noe.«

Ali ne doživljamo kristjani tega tudi danes? Posmehovanje, norčevanje in zavračanje. Ko se oznanja evangelij – *»Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje.«* (Jn 3,16) in da je Jezus Kristus edini Odrešenik in da je človek lahko odrešen le po Jezusu Kristusu in opravičen le po Božji milosti, kajti *»v nikomer drugem ni odrešenja; zakaj pod nebom ljudem ni dano nobeno drugo ime, po katerem naj bi se mi rešili.«* (Apd 4,12) – takrat mnogi doživljamo posmehovanje in norčevanje, kljub temu da se ima naša dežela za krščansko. Ko samo omeniš ime Jezus in poveš, da je odrešenje le po Jezusu Kristusu, si fanatik, versko blazen, versko nastrojen, zaostal, zastarel itd. In potem te hočejo prepričati, da je Bog ljubezen in zato pekla ni in da bomo vsi rešeni, ne glede na

to, v kaj veruješ. Govorim, kar sama doživljam in mnogi drugi kristjani tu in po vsem svetu. Le da je marsikje po svetu dosti huje, ker so zaradi vere v Gospoda Jezusa Kristusa mnogi preganjani, mučeni in celo usmrčeni.

Vendar je Noe veroval Bogu in vztrajal v tem, kar mu je bilo rečeno, čep-rav je bilo zelo težko. Verjetno je tudi on velikokrat podvomil, če je vse to res, ko pa je videl zapiske načrta, ki mu ga je dal Bog, so se mu dvomi razblinili in je nadaljeval z delom. Leta so tekla, ladja je dobivala obliko, on pa je bil vedno bolj osamljen, ker so ga vsi zapustili in ga imeli za čudaka. Morda je tudi on velikokrat prišel do točke, ko je hotel odnehati, vse skupaj pustiti, vendar je vedel, če zdaj odneha, bo v še večji posmeh. In kar je najhuje – izgubil bo odrešenje. Zato je vztrajal. *»Po veri je bil Noe vpeljan v stvari, ki še niso bile vidne, in v svetem strahu je naredil ladjo, da bi rešil svojo družino.«* (Heb 11,7)

Kljub težaškemu delu in takemu posmehovanju Noe ni izgubil vere. Svoje

oči in srce je usmerjal v Boga. Le pri Bogu je črpal moč, tolažbo, modrost, da je lahko vztrajal, kljub temu da ni videl niti enega, ki bi mu verjel in se spreobrnil. Ko je zabil zadnji žebelj v ladjo in si ogledoval veličastno mojs-trovino, ki je nastala po tolikih letih, je bila v njegovem srcu trdna gotovost, da je to delo Boga, Boga, ki rešuje. Ko pa so njegove oči videle še čudež, ki ga svet ni videl ne prej in ne potem, ko so začele živali same od sebe prihajati v ladjo – *»Vse to je prišlo k Noetu v ladjo, po dva in dva od vsega mesa, v katerem je dih življenja. Prišli in vstopili so torej samci in samice od vsega mesa, kakor mu je Bog zapo-vedal. Gospod pa je zaprl vrata za njim.« (1 Mz 7, 15-16)* – je bilo njegovo zaupanje v Božji načrt odrešenja še trdnejše. Njegovo srce se je začelo še bolj veseliti, kajti vedel je, da je Bog tisti, ki rešuje.

Po Božji besedi je on in vsa njegova družina šla v ladjo in Bog sam je ladji zaprl vrata. Sedem dni so bili v ladji, preden je padla sodba na zemljo.

Sedem dni čakanja in mirovanja v zaupanju. Vendar njihove oči in njihova ušesa niso več ne videla ne slišala porogljivosti krivičnikov in brezbožnikov. Bili so na varnem. Rešeni. Kaj pa okolica? Leta so uživali v svojih grehah in porogljivosti. Na začetku se jim je morda ob Noetovih besedah vest še vznemirila, vsako leto pa jim je vest bolj in bolj otopela in srce je postajalo samo še trše. Tako jim je srce otopelo, da jim ni spregovoril niti prizor, ko so videli, da so same živali prihajale in vstopale v ladjo. Kaj so si mislili in se pogovarjali v teh sedmih dneh, ko je bil Noe z družino in živalmi zaprt v ladji in je minil en dan, pa ni bilo dežja, pa je minil drugi dan, pa tretji, pa četrti in tako naprej, pa nič? Lahko si samo zamislim, kako so trkali po ladji in se krohotali. Naenkrat pa to njihovo veseljačenje, krohotanje in norčevanje prekine groza v njihovih očeh. To, kar niso verjeli, se je začelo dogajati. *»V šeststotem letu Noetovega življenja, na sedemnajsti dan drugega meseca, so začeli bruhati vsi studenci velikih globin in odprle so se*

nebesne zapornice. Štirideset dni in štirideset noči je deževalo na zemljo.» (1 Mz 7,11-12)

Malo si zamislimo ta prizor, grozo, to njihovo paniko. Kako so mnogi trkali in tolkli po ladji in Noeta prosili, naj jim odpre. Vendar bilo je prepozno. Mnogi so v paniki tekali in iskali svoje čolne in ladje, da bi se rešili. Mnogi so plezali na drevesa, se vzpenjali na visoke gore. Vendar je bilo vse zaman. Po televiziji lahko vidimo, kaj naredijo ujme, hudourniki in poplave. Vendar je vse to le senca tistega, kar

se je takrat dogajalo. Kajti potop je bil po vsem svetu. Vode so se dvignile 7 metrov nad najvišje gore. »Vode so čedalje huje naraščale na zemlji in pokrile vse visoke gore, kar jih je pod vsem nebom. Vzdignile so se za petnajst komolcev nad vrhove in pokrile gore. Vse živo je utonilo, razen tistih, ki so bili v ladji. Vode so narasle in vzdignile ladjo, tako da je splavala nad zemljo.« (1 Mz 7,17)

Samo ladja, zgrajena po Božjem načrtu, ki jo je zgradil Noe, je lahko obstala. In ne samo obstala. Ne glede na to, kako je voda drla in naraščala, ladje ni premetavalo, ampak so te narasle vode ladjo samo dvigovale. Noe je moral zgraditi ladjo po Božjem načrtu in se nanjo vkrcati, da je bil rešen. Kaj pa mi? Bog sam je že vse storil za našo rešitev. Sam Bog se je učlovečil in prevzel vse naše krivde. Kazen, ki bi morala zadeti nas, je zadela njega. Sveto Božje Jagnje je na križu plačalo ceno za našo rešitev. Samo Jezus Kristus križani je naša rešitev. »V nikomer drugem ni odre-

šenja; zakaj pod nebom ljudem ni dano nobeno drugo ime, po katerem naj bi se mi rešili.» (Apd 4, 12)

Dragi bralec, na kaj se ti zanašaš, oziroma na čem ti gradiš svoje odrešenje? Zaupaš v Božji načrt odrešenja ali pa gradiš lasten čolniček, da bi se rešil? V kaj zaupaš, na dobra dela, na svojo pravičnost, na to da si brez greha, zaupaš jogi, meditaciji, morda na pripadnost neki veroizpovedi, denominaciji, zakramentom? Misliš, da bo to zadostovalo, ko boš stal pred večnim in svetim Bogom? Mnogi so v to zaupali in prevarani odšli v večnost – večno pogubo. *»Prizadevajte si, da vstopite skozi ozka vrata, kajti povem vam: Veliko jih bo želelo vstopiti, pa ne bodo mogli. Ko bo hišni gospodar vstal in vrata zaprl, boste ostali zunaj. Začeli boste trkati na vrata in govoriti: »Gospod, odpri nam!« Pa vam bo odvrnil: »Ne vem, od kod ste.« Tedaj mu boste začeli govoriti: »Pred teboj smo jedli in pili in po naših ulicah si učil,« toda rekel vam bo: »Ne vem, od kod ste. Pojdite proč izpred mene vsi,*

ki delate krivico!« (Lk 13,24-27)

Bog te ljubi in kliče. Toliko te ljubi, da je dal svojega edinorojenega Sina tudi zate, da je umrl najbolj krute in najbolj sramotne smrti, smrti na križu. Svojo nedolžno sveto kri je prelil, da bi bil očiščen in osvobojen od vsakega greha in od vsake prevare. Le Gospod Jezus je edini Odrešenik, edina pot k Očetu.

»Jezus mu je dejal: 'Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače kot po meni.'« (Jn 14,6)

»V nikomer drugem ni odrešenja; zakaj pod nebom ljudem ni dano nobeno drugo ime, po katerem naj bi se mi rešili.« (Apd 4, 12)

Prosim Boga, da dovoliš, da ti po Svetem Duhu pokaže, ali res gradiš svoje odrešenje na veri v Boga Jezusa Kristusa in to križanega. Ali res zaupaš v Božji načrt odrešenja ali pa imaš morda lasten načrt ali pa celo načrt, ki so ti ga drugi vsilili? Naj bo Božja milost s tabo.

Lea Brkič

evangeljska pastoralna delavka,
animatorka in moderatorka na
področju družbenih dejavnosti
Evangeljske Cerkve v Novem mestu

Z Jezusom na gori

Jezus se je odločil za odhod na visoko goro, stran od množice. S seboj je vzel le tri od dvanajstih učencev. Odhod na goro je imel za učence poseben pomen in je bil enkratno doživetje. Takšen dogodek se po tem ni več nikoli ponovil.

Kdo so bili učenci, ki jih je Jezus izbral za odhod na goro? To niso bili učenci, ki bi bili med dvanajsterimi

nekje v ozadju ali neopazni, ampak tisti, ki so bili med »pomembnejšimi«. Ti učenci so to izkustvo potrebovali za kasnejše delo. Peter je že tako ali tako izstopal med ostalimi učenci. Zebedejeva sinova Jakoba in Janeza pa je Jezus imenoval sinova groma. Njuna mati je celo želela, da bi eden od njiju sedel na Jezusovi levici, drugi pa na njegovi desnici.

Na gori preobrazbe se pojavijo tri osebe: Mojzes, Elija in Jezus. Mojzes je štirideset let prepričeval Izraelce, kdo je pravi Bog. Prav tako je tudi Elija dokazal Baalovim prerokom in Izrael-

cem, kdo je pravi Bog. Za Jezusa Kristusa pa je sam Bog Oče pričal, da je pravi Bog od pravega Boga, Božji Sin. Ključna oseba v tem dogodku je bil Jezus. Pojavil se je v nenavadni podobi: njegov obraz je zasijal kot sonce (podobno se je zgodilo z Mojzesom, ko je bil na gori) in njegova oblachila so postala bela kot luč. Glas iz oblaka je govoril le o Jezusu, čeprav sta bila tam tudi Elija in Mojzes. Kljub Jezusovemu nenavadnemu videzu pa so se lahko učenci še vedno z njim pogovarjali. Povsem drugače je bilo, ko se je vrnil z gore Mojzes. Izraelci ga niso mogli niti gledati v obraz. Zunanost vseh treh glavnih oseb je bila tako privlačna, da bi učenci kar ostali na gori. Peter bi naredil tri šotor: vsem trem glavnim osebama bi izkazal enako spoštovanje. Nenadoma pa se je situacija popolnoma spremenila. Zaslišali so glas iz oblaka, se močno prestrašili in padli na obraz. Zdaj niso več govorili o gradnji šotorov, niti o tem, kako lepo je biti na gori. Prestrašili so se Božje navzočnosti. Vedeli so, da je sedaj

vsaka človeška beseda odveč. Glas iz oblaka je govoril samo o Jezusu in jim dal natančno navodilo: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje; njega poslušajte!« Šele, ko se jih je Jezus dotaknil in so zaslišali njegov glas, so vstali. Vendar takrat niso več videli Mojzesa niti Elije, ampak samo Jezusa. In to jim je bilo dovolj. Zato niso niti spraševali, kje sta Mojzes in Elija. Jezusov dotik in njegove besede so bile dovolj. Ravno to so v tem hipu potrebovali.

Ta dogodek zagotovo ni bil nekaj naključnega, ampak je bil za te tri učence v Božjem načrtu z določenim namenom. Jezus se je predstavil učencem v nenavadni podobi, obkrožen z dvema ključnima osebama iz stare zaveze, z Elijo in Mojzesom, kar pomeni, da Jezus ni bil tisti, ki bi staro zavezo razveljavil, ampak jo je dopolnil. Elija in Mojzes sta govorila o Bogu, Jezus pa ta pravi Bog je. Jezus se je razodel učencem kot Božji Sin tako, da je to sam Bog Oče potrdil. Zdaj so bili lahko učenci popolnoma prepričani, da

imajo opravka z Mesijo. Jezus jim je v tem dogodku pokazal, da je on edini, ki jih lahko dvigne s tal in jim pove besede spodbude. Jezus jim ne govori o njihovem poslanstvu, ker to v tistem trenutku ni bilo bistveno. Bistveno je, da učenci dojamajo njegovo božanskost, veličino in neprimerljivost s komerkoli, ki je lastna samo njemu. To je izvir, iz katerega bodo v prihodnosti lahko črpali duhovno moč, ne pa iz tega, da so videli Mojzesa in Elijo. Mojzes je za Jude največji zakonodajalec, Elija pa največji prerok, toda med njima je glavni akter načrta odrešenja – Jezus, ki je Mesija.

Tudi mi vedno znova potrebujemo odhod na goro. Kljub vsemu spoznanju, ki ga o Jezusu že imamo in ob vseh doživetjih z njim je morda v našem duhovnem pogledu zbledela podoba njegove veličine. Dejstvo, da je on Božji Sin, dojemamo le na ravni človeškega dojemanja kot učenci: »Dobro je, da smo tukaj, Gospod! Če hočeš, postavim tu tri šotore; tebi enega, Mojzesu enega in Eliju ene-

ga.« (Mt 17,4) Morda se zadovoljimo le s tem, da pridemo na bogoslužje in se tam dobro počutimo. Temelj našega osebnega duhovnega življenja niso le prijetna in zabavna bogoslužja, ampak predvsem naše osebno (s) poznavanje Božje veličine. Jezus se nam želi še bolj razodeti. On želi poglobiti naš vsakdanji odnos z njim. Zato nas vabi na visoko goro, stran od hrupa in gneče v njegovo navzočnost. Smo mu pripravljeni slediti ali pa se boljše počutimo v dolini naših navad, utečenosti, povprečnosti in starih spoznanj? Ko bomo dojeli njegovo veličino, bomo tudi mi padli na tla osupli nad novimi duhovnimi spoznanji. Lahko se nam bo celo zazdelo, da takšne Božje veličine ne moremo dojeti niti o njej govoriti, ali pa, da je sploh nismo vredni.

Dovoli, da se te takrat dotakne Jezus, te vzdigne s tal in ti reče: »Ne boj se!« Ko bomo potem, tako kot učenci, povzdignili oči, ne bomo videli nikogar, razen Jezusa samega. In to nam bo dovolj.

Marta, Marija, Lazar iz Betanije in jaz

»Šest dni pred pasho je Jezus prišel v Betanijo, kjer je bil Lazar, ki ga je Jezus obudil od mrtvih. Tam so mu pripravili večerjo; Marta je stregla, Lazar pa je bil eden izmed tistih, ki so bili z njim pri mizi. Tedaj je Marija vzela funt dragocenega dišavnega olja iz pristne narde, mazilila Jezusu noge in mu noge obrisala s svojimi lasmi. Hiša se je napolnila z vonjem po dišavnem olju. Juda Iškarijot, eden izmed njegovih učencev, ki ga je pozneje izdal, je rekel: 'Zakaj tega olja ne bi prodali za tristo denarijev in te dali ubogim?' Tega pa ni rekel, ker bi skrbel za uboge, ampak ker je bil tat; imel je namreč denarnico in si je prilasčal, kar so dajali vanjo. Jezus je rekel: 'Pusti jo, naj ga prihrani za moj

pogrebni dan. Uboge imate namreč vedno med seboj, mene pa nimate vedno.' Velika množica Judov je izvedela, da je tam, in ni prišla le zaradi Jezusa, ampak da bi videla tudi Lazarja, katerega je obudil od mrtvih. Veliki duhovniki pa so sklenili umoriti tudi Lazarja, ker se je zaradi njega veliko Judov ločilo od njih in verovalo v Jezusa.« (Jn 12, 1-11)

Jezus je bil rad v domu svojega prijatelja Lazarja in njegovih dveh sester, Marte in Marije. Sveto pismo daje prijateljstvu velik poudarek. Pravi prijatelj je tisti, pred katerim si lahko to, kar si v resnici. Prijatelj tudi ni tisti, ki ti laska, ampak ti pove resnico, čeprav boli, ne pa, da o prijateljevih slabostih govori naokoli.

Evangelist v omenjenem odlomku poudari, da je prišla k Jezusovim prijateljem velika množica ljudi, pa ne toliko zaradi Jezusa, ampak iz zvedavosti in radovednosti, da bi videli od mrtvih obujenega Lazarja. Prišli so zaradi atrakcije, ne pa zaradi Jezusa,

ki je bil za to zaslužen. Hoteli so videti rezultat čudeža, ne pa tistega, ki je čudež naredil. Tiste Judje so bili verniki tako imenovanega evangelija prosperitete, kjer se naglašajo čudeži, zdravje, finančno blagostanje, uspevanje, blaginja in ugodno počutje. A žal so zgrešili cilj, Jezusa, in namen pristne vere. Kot bralec vidim v tem evangeljskem odlomku, ki govori o Lazarju, Mariji in Marti, pouk treh pomembnih spoznanj.

V Marti prepoznam vernico, ki je predana Božja služabnica.

Lazarjeva smrt, pogreb, pokop in njegova obuditev od mrtvih so globoko spremenili Martino obnašanje in držo v odnosu do služenja Bogu in ljudem. Iz evangelija po Luku vidimo, kakšna je bila Marta pred tem. Pred tem je bila zelo stroga in kritična do svoje sestre Marije in celo do Jezusa. Vršila je pritisk: »Gospod, ali ne vidiš, kakšna je? Ti ni mar, da me je sestra

pustila sólo streči, medtem ko ona mirno sedi? Reci ji vendar, naj mi pomaga!» (Lk 10,40). Toda zdaj je Marta spremenjena. Skupaj z Lazarjem je šla v grob tudi vsa njena kritika, njena občutljivost, zajedljivost, vznemirjenost, razdražljivost, zamerljivost, napetost, živčnost, njena sebičnost in osredotočenost nase. Zdaj je tudi ona umrla sama sebi, da lahko v njej živi Jezus. Zdaj je stregla in služila na svetih tleh izkustva obuditve od mrtvih. Evangelist Janez takoj zabeleži, da je Marta stregla, vendar tokrat brez prigovorov in očitkov. Za kako blagoslovljeno spremembo gre! Zdaj služi z ljubeznijo.

V Mariji prepoznam vernico, ki je predana Božja čistilka.

Marija je postala oseba, ki Boga slavi, ga poveličuje, obožuje in časti. Tudi prej je bila pri Jezusovih nogah, toda zdaj mu je še bliže in to počne s celim srcem. Vedno je pozorno in pazljivo poslušala Božje besede, vendar tokrat mu je izkazala posebno spoštovanje in je bila pripravljena plačati tudi

veliko ceno. Prej je samo sedela. Zdaj pa je za Jezusa odprla stekleničko najdragocenejšega in najdražjega parfuma. Morda je prav to hranila v svoji sobi, v skrinji za svoj poročni dan, morda za čas pomanjkanja, finančne stiske ali pa za čas bolezni in starosti. Morda pa za svoj pokop. Toda zdaj je njeno mišljenje spremenjeno. Ona je zares doživela spreobrnjenje, »metanoio«. Postala je vernica, ki resnično časti Boga v duhu in resnici in ga »mazili« s svojo vdanostjo, kar je znak povsem novega odnosa domačnosti z Jezusom.

V Lazarju prepoznam vernika, ki je predan Božji pričevalec.

Lazar je postal oseba, ki pričuje za Boga in to oznanja s svojim novim življenjem. Pred tem je bil dolgoletni vernik in kot tak tudi dober Jezusov prijatelj. Njegov dom je postal kraj zbiranja mnogih Jezusovih sledilcev, prištašev in poslušalcev. Tudi Jezus ga je zelo ljubil. To so vsi vedeli. Pri njegovem grobu se je Jezus zjokal in ljudje so govorili: »Glejte, kako ga je

imel rad.« (Jn 11,36) Lazar je bil dober pobožen vernik, vendar nikoli ni bil zanimiv, privlačen in mikaven za ljudi. Sam sebi je bil v namen. Nikoli ni svojega izkustva, ki ga je imel z Jezusom, delil z drugimi. Ni bil priča. Nihče ni potrkal na njegova vrata in ga prosil: »Lazar, povej mi nekaj o tvojem prijatelju Jezusu. Govori mi o njegovem novem nauku, o njegovi ljubezni in zaupaj mi, kaj ti Jezus pomeni ...« Toda poglejte, kaj beremo o Lazarju zdaj: »Velika množica Judov je prišla, da bi videla Lazarja, ki ga je (Jezus) obudil od mrtvih ...« (Jn 12,9) Zdaj so ljudje prihajali sami od sebe. In to velika množica. Celo povabil jih ni nihče. Kaj se je zgodilo? Zakaj je postal Lazar kar naenkrat tako vabljev, privlačen in mamljiv, celo atraktiven? Kaj je vzrok za takšno spremembo? Marta? Marija? Ne, ampak Lazarjeva obuditev od mrtvih. Da, vstajenje od mrtvih naredi razliko!

Poskušajmo domnevati, kaj je razlog Lazarjevega novega načina življenja in ga povprašajmo, v čem je skrivnost

te spremembe. Prepričan sem, da bi nam povedal: »Jaz, Lazar, vernik iz Betanije, dolgoletni Jezusov učenec in njegov dober prijatelj, sem bil od vedno zelo pobožen in globoko veren kristjan. A Bogu sem služil le iz tradicije, iz navade. Toda potem sem nekega dne umrl. Da, pravilno ste slišali – umrl sem, čeprav sem bil dolgo pred tem goreč in vnet vernik. In ko sem umrl, sem se ohladil, oddaljil od živih, ostal sem sam v temni votlini groba ... in bil sem tako mrtev, da sem že trohnel, smrdel in zaudarjal po vonju smrti. Jaz se tega sploh nisem zavedal, ker sem bil zares mrtev. Toda vprašajte mojo sestro Marto. Ona vam bo povedala, kar je povedala tudi Jezusu: 'Gospod, že ima zadah ...' (Jn 11,39b) Vsi so me že odpisali, kajti trohnel sem že. Jaz, nekoč živ in goreč vernik po imenu Lazar, sem bil mrtev za svojo družino, prijatelje, okolico, skupnost verujočih v Cerkev in tudi za Jezusa. Umrla je tudi moja vera, zaupanje v Boga in strast po pričevanju evangelija in zame ni bilo več nobene možnosti. Sčasoma

bi ostal pozabljen in končno, vse kar lahko z mrtvecem narediš, je le to, da ga pokoplješ. In to so tudi naredili.

Toda potem je prišel Jezus in me obudil od mrtvih. Dal mi je novo življenje. Zdaj nisem več isti Lazar, kot sem bil prej in kakršnega me poznate. Stari Lazar je umrl. Zdaj živim, toda ne več jaz, ampak Kristus živi v meni! Jaz sem zdaj oznanjevalec Jezusa. Zdaj oznanjam drugim, kaj lahko Jezus naredi z duhovno mrtvim človekom. Jaz sem dokaz, da lahko goreč vernik, Jezusov dober prijatelj in učenec, postane mrtvec, ki zaudarja po trohnohi. Vendar zdaj sem ponovno živ. Zdaj Bogu ne služim zgolj iz navade, ampak sem postal njegova priča, ker ga tudi osebno poznam. Zdaj živim zmagoslavno življenje. Zdaj prihajajo ljudje do mene sami od sebe, kajti na meni vidijo spremembo.«

Takšno pričevanje bi z nami podelil Lazar. Kakšna sprememba! Marta je postala vestna vernica, ki brez očitkov, kritike in prigovorov služi Jezusu

in drugim z ljubeznijo. Njena sestra Marija je postala predana vernica, ki Boga časti, ga obožuje, mu daje vso slavo in se zaveda moči duhovne molitve, ki izvira iz čiste ljubezni. Njun brat Lazar pa je postal živ vernik, ki s strastjo pričuje za živega Boga, ki je vstajenje in življenje. Cerkev potrebuje takšne delavce – služabnike, častilce in pričevalce, ki z življenjem oznanjujejo lepoto krščanstva.

Marta bi bila nesrečna, če ne bi mogla Bogu služiti iz ljubezni. Marija bi bila nesrečna, če ne bi mogla Boga častiti iz ljubezni. In Lazar bi bil nesrečen, če ne bi mogel o Bogu pričevati iz ljubezni. Vesela novica Evangelija je, da Bog rešuje človeka, ker veruje v človeka. Krščanstvo je torej Božja vera v človeka. Nihče ne more toliko zgrešiti, da mu Bog ne bi mogel in hotel odpustiti. Na tem svetu je najlažje dobiti Božje odpuščanje, zato naredimo novo odločitev in postanimo kot Marta, Marija in Lazar iz Betanije.

dr. Daniel Brkič

Neki brat je prišel k očetu Makariju Egipčanu in mu rekel: »Oče, reci mi kakšno besedo! Kako lahko dosežem zveličanje?« Starec ga je poučil: »Pojdi tja h grobu in zasmehuj mrtve.« Brat je šel, grob zasmehoval in obmetaval s kamni. Nato je prišel nazaj in o tem pripovedoval starcu. Ta ga je vprašal: »Ali ti mrtvi niso ničesar rekli?« Odgovoril je: »Ne.« Tedaj mu je starec rekel: »Pojdi jutri zopet tja in jim izkaži čast!« Brat je šel h grobu, mrtve hvalil in jim govoril: »Apostoli, svetniki, pravičniki!« In prišel je nazaj k starcu in dejal: »Izkazal sem jim čast!« In ta ga je vprašal: »Ali ti niso ničesar odgovorili?« Brat je odgovoril: »Ne.« Tedaj je starec dejal: »Veš, kako zelo si jih sramotil, a ti niso nič odgovorili in kolikšno čast si jim izkazal, a ti niso nič rekli. Če hočeš doseči zveličanje, moraš tako tudi sam postati kot truplo in se ne meniti niti za krivico, ki ti jo storijo ljudje, niti za njihovo slavljenje. In tako boš zveličan.«

(Izreki puščavskih očetov)

POSEBNA ZGODBA

V času državljske vojne sem delal kot kirurg v vojski Združenih držav Amerike. Po bitki pri Gettysburgu je bilo v moji bolnišnici na stotine ranjenih vojakov. Veliko jih je bilo tako hudo poškodovanih, da smo jim morali amputirati nogo ali roko, v nekaterih primerih pa celo oboje.

Eden izmed njih je bil fant, ki je v vojski služil šele tri mesece. Ker je bil premlad, da bi bil vojak, je opravljal službo bobnarja. Pred amputacijo so mu asistenti želeli dati anestetik, a je sklonil glavo in zavrnil anestezijo. Ko mu je medicinsko osebje povedalo, da delajo po zdravniških navodilih, je rekel: »Naj zdravnik pride k meni.«

Prišel sem k njegovi postelji in mu rekel: »Mladenič, zakaj ste zavrnil anestetik? Ko sem na bojišču nudil pomoč, ste bili v tako slabem stanju, da sem mislil, da ste že mrtvi. Nato pa ste nenadoma odprli vaše velike modre oči in pomislil sem, da imate nekje mamo, ki morda ravnokar misli na vas. Nisem želel, da bi umrli na polju, zato sem vas prinesel sem. Toda

izgubili ste toliko krvi, da ste prešibki za operacijo brez anestezije. Bolje bo za vas, da si premislite.«

On pa je položil svojo roko na mojo, me pogledal v oči rekel: »Doktor, nek-o nedeljsko popoldne, ko sem bil star devet let in pol, sem predal svoje življenje Kristusu. Takrat sem se naučil zaupati Bogu in vem, da mu lahko zaupam tudi zdaj. On je moja moč. Podpiral me bo, medtem ko mi boste amputirali roko in nogo.«

Vprašal sem ga, če mu lahko ponudim vsaj malo konjaka.

Ponovno me je pogledal in rekel: »Doktor, ko sem bil star približno pet let, je moja mama pokleknila in me objela ter rekla: »Charlie, v molitvi prosim Jezusa, da ne boš nikoli poskusil alkohola. Tvoj oče je umrl kot pijanec, zato sem prosila Boga, da bi skozi tebe opozoril ljudi na posledice pijančevanja in da bi jih prav ti spodbujal k temu, da bi ljubili Boga in mu služili.« Sedaj sem star sedemnajst let in nikoli nisem spil nič močnejšega od kave ali čaja. Obstaja velika

možnost, da bom med operacijo umrl in odšel k mojemu Bogu. Ali bi me tja poslali s konjakom v mojem dahu?«

Nikoli ne bom pozabil pogleda tega mladega fanta. Takrat sem sovražil Jezusa, vendar sem spoštoval fantovo zvestobo svojemu odrešeniku. Moje srce je bilo ganjeno, ko sem videl, kako je ljubil Jezusa in kako mu je zaupal do samega konca. Za tega fanta sem storil nekaj, kar nisem naredil za nobenega drugega vojaka – vprašal sem ga, ali želi videti duhovnika.

Duhovnik je mladeniča dobro poznal, saj ga je pogosto videl na šotorskih molitvenih srečanjih. Vzel je njegovo roko in mu dejal: »Charlie, zelo mi je žal, da te vidim v takšnem stanju.«

»V redu sem, gospod,« je odgovoril Charlie. »Zdravnik mi je želel dati a-nestetik, vendar sem ga zavrnil. Potem mi je ponudil malo konjaka, pa sem ga prav tako odklonil. Vem, da če me bo moj Odrešenik sedaj poklical, bom tisti trenutek odšel k njemu.«

»Ne smeš umreti, Charlie,« je rekel duhovnik, »če pa te Bog pokliče k sebi, ali je kaj, kar lahko storim zate po tvoji smrti?«

»Prosim vzemite majhno biblijo, ki leži pod mojim vzglavnikom. V njej je naslov moje matere. Prosim, pošljite ji to biblijo in ji namesto mene napišite pismo. Povejte ji, da odkar sem zapustil dom, ni minil dan – ne glede na to, ali sem bil na pohodu, na bojišču ali pa v bolnišnici – brez branja Božje besede in prošnje, da bi Bog blagoslovil mojo mamo.«

»Ali je še kaj, kar lahko storim zate?« je vprašal duhovnik.

»Ja. Prosim pošljite pismo veroučitelju, ki poučuje v cerkvi z imenom Sands Street v mestu Brooklyn. Povejte mu, da nikoli nisem pozabil vseh spodbud, dobrih nasvetov in njegovih mnogih molitev, ki so mi pomagale in mi dajale tolažbo med vsemi nevarnimi bitkami. In sedaj, v uri moje smrti se zahvaljujem Bogu za mojega dragega učitelja in prosim Boga, da ga blagoslovi in mu da novih moči. To je vse.«

Potem pa se je mladenič obrnil k meni in mi rekel: »Doktor, pripravljen sem. Obljubim, da med amputacijo ne bom niti zastokal.«

Preden sem vzel nož v roke, sem v sosednji sobi moral narediti globok požirek konjaka.

Ko sem rezal v meso mladeniča Charlieja Coulsona, on ni niti malo zastokal. Ko pa sem vzel žago, da bi ločil kost, si je fant dal rob vzglavnika v usta in vse, kar sem lahko slišal, je bilo: »O, Jezus, moj Jezus! Bodi sedaj z mano.« Držal je svojo obljubo. Nikoli ni zastokal.

Tisto noč nisem mogel zaspati. V postelji sem se obračal in premikal. V mislih sem neprestano imel sliko svetlo modrih oči, v ušesih pa so mi odzvanjale besede: »O, Jezus, moj Jezus! Bodi sedaj z mano.« Malo po polnoči sem vstal iz postelje in odšel v bolnišnico – tega nisem storil nikoli prej, razen če je šlo za nujen primer. Takrat pa je bila v meni nenavadna in močna želja po tem, da bi ponovno videl tega fanta.

Po prihodu mi je moj pomočnik povedal, da je šestnajst hudo ranjenih vojakov umrlo. »Ali je eden izmed njih tudi Charlie Coulson?« sem vprašal.

»Ne, gospod,« je odgovoril, »Charlie spi tako mirno kot dojenček.«

Prišel sem k njegovi postelji in ena izmed medicinskih sester mi je povedala, da sta okoli devetih prišla dva člana YMCA (Mladinske krščanske organizacije, op. prev.) z namenom, da bi peli krščanske pesmi, t. i. himne. Z njimi je bil tudi duhovnik, ki je pokleknil pri Charliejevi postelji in zanj goreče molil. Potem pa so pokleknili tudi ostali in skupaj so zapeli eno izmed najlepših pesmi »Odkupitelj ljubljeni«. Z njimi je pel tudi Charlie. Nisem mogel razumeti, kako je lahko, kljub hudim bolečinam, prepeval himne.

Pet dni po operaciji je Charlie prosil, da bi ga obiskal. Takrat sem prvič slišal evangelij. »Doktor,« je rekel, »moj čas je prišel. Jutrišnjega sončnega vzhoda ne bom več videl. Želim se vam zahvaliti za vašo pri-

jaznost. Vem, da ste jud in da ne verujete v Jezusa, vendar želim, da ostanete tukaj in da vidite, kako bom do zadnjega trenutka svojega življenja zaupal Odrašeniku.« Poskušal sem ostati, vendar enostavno nisem mogel – nisem imel dovolj poguma, da bi videl, kako mlad kristjan umira in se veseli zaradi ljubezni do Jezusa Kristusa, ki sem ga takrat zares sovražil. Hitro sem zapustil sobo.

Približno dvajset minut za tem je do mene prišel strežnik in videl, kako sem v svoji sobi sedel na stolu ter si z rokami pokrival obraz. Rekel mi je, da me Charlie želi videti. »Pravkar sem bil pri njemu,« sem odgovoril, »in ne morem ga ponovno videti.«

»Vendar on pravi, da vas mora še enkrat videti, preden umre.«

Odločil sem se, da bom šel k njemu, mu namenil nekaj prijaznih besed in ga pustil, da umre. Bil sem trdno odločen, da njegove besede o Jezusu ne bodo imele niti najmanjšega vpliva name.

Ko sem vstopil v bolniško sobo, sem videl, da se njegovo zdravstveno stanje res hitro slabša. Usedel sem se na stol ob njegovi postelji. Vzel je mojo roko in mi rekel: »Doktor, zelo vas imam rad, ker ste Jud. Moj najboljši prijatelj je prav tako Jud.« Vprašal sem ga, kdo je to, on pa je rekel: »To je Jezus Kristus in želim vam ga predstaviti preden umrem. Ali mi obljubite, da ne boste nikoli pozabili tega, kar vam bom sedaj povedal?« Ko sem mu dal obljubo, mi je rekel: »Pet dni nazaj, ko ste amputirali mojo roko in mojo nogo, sem Gospoda Jezusa Kristusa prosil, da bi vam razodel, kako vas ljubi.«

Te besede so se globoko dotaknile mojega srca. Nisem mogel razumeti, kako je lahko ta mladenič med tako hudim in bolečim posegom pozabil nase in namesto tega mislil na svojega Odrešenika in na mojo nespreobrnjeno dušo. Vse, kar sem mu lahko takrat rekel, je bilo: »No, dragi fant, kmalu boste dobro.« S temi besedami sem ga zapustil in dvanajst

minut kasneje je Charlie zaspal v varnih rokah Jezusa Kristusa.

Na stotine vojakov je med vojno umrlo v moji bolnišnici, vendar sem odšel na pogreb enega samega člana vojske in to je bil Charlie Coulson. Prepotoval sem približno pet tisoč kilometrov, da sem lahko prišel na pogrebno slovesnost tega fanta. Poskrbel sem, da je bil oblečen v uniformo in da je bil pokopan v oficirski krsti, ki je bila obdana z zastavo Združenih držav Amerike.

Zadnje besede tega mladeniča so naredile močan vtis name. Takrat sem bil precej bogat in pripravljen sem bil dati ves svoj denar, le da bi lahko imel tak odnos do Kristusa, kot ga je imel Charlie. Ampak tega ni mogoče kupiti z denarjem. Sicer sem kmalu pozabil na njegovo »pridigo« oz. evangelizacijo, nisem pa mogel pozabiti nanj. Ko sedaj gledam nazaj, vem, da sem v srcu čutil obup, saj nisem poznal Kristusa. Vendar je bila deset let po tem dogodku fantova molitev uslišana. Svoje življenje sem predal Jezusu.

Približno leto in pol po moji spreobrnitvi sem odšel na molitveno srečanje v mesto Brooklyn. Tisti večer je mnogo kristjanov povedalo pričevanje o ljubezni in dobrotljivosti našega Boga. Med njimi je bila tudi starejša ženska, ki je prišla na oder in rekla: »Dragi prijatelji, morda je to moja zadnja možnost, da javno povem, kako dober je bil Bog do mene. Moj zdravnik mi je včeraj povedal, da moje desno pljučno krilo skoraj ne deluje več, levo pa je tudi v zelo slabem stanju, zato mi je preostalo še malo časa. Zelo sem radostna, da bom kmalu videla svojega sina skupaj z Jezusom v nebesih. Charlie ni bil samo vojak Združenih držav Amerike, bil je tudi Kristusov vojak. V bitki pri Gettysburgu je bil hudo poškodovan. Oskrbel ga je nek judovski zdravnik, ki je amputiral njegovo nogo in roko. Pet dni po tej operaciji pa je umrl. Duhovnik, ki je bil tam, mi je napisal pismo in poslal sinovo biblijo. V pismu sem izvedela, da je Charlie v svoji smrtni uri želel govoriti z zdravnikom, ki mu je pomagal. Priznal mu je: »Pet

dni nazaj, ko ste amputirali mojo roko in nogo, sem Gospoda Jezusa Kristusa prosil, da bi vam razodel, kako vas ljubi.«

Ko sem poslušal to izpoved, enostavno nisem mogel več sedeti! Vstal sem in stekel do nje. Rekel sem ji: »Draga sestra, naj vas Bog blagoslovi. Gospod Jezus je slišal in uslišal molitev vašega sina! Jaz sem ta judovski zdravnik, za katerega je Charlie molil. In njegov Odrešenik je sedaj tudi moj Odrešenik! Jezusova ljubezen je osvojila mojo dušo!«

Prevod: Ema Vitek

vir: http://www.inspire21.com/stories/faithstories/The_Story_Of_Charlie_Coulson

(Stališča do medicine in do javnega zdravstva, kot so razvidna iz zgodbe, ne predstavljajo nauka Cerkve, ampak so izključno stvar osebnih odločitev in posameznikove zasebne religioznosti. - op. ured.)

OBDRŽITE VILICE!

Roger William Thomas

Neka gospa je zbolela za smrtonosno boleznijo in zdravniki so rekli, da bo živela le še tri mesece. Prosila je svojega duhovnika, da pride k njej, da mu naznani svoje poslednje želje. Povedala mu je, katere pesmi želi, da bi peli na njenem pogrebu, katere dele Svetega pisma naj preberejo in kako bi bila rada oblečena. Na koncu je še rekla: »Rada bi, da me pokopljete z vilicami v rokah.«

Pastor je bil presenečen, na kar mu je razložila: »V vseh svojih letih prisostvovanja na cerkvenih in podobnih večerjah sem si najbolj

zapomnila, da ko smo pojedli glavni obrok, se je vedno nekdo oglasil in rekel, da obdržimo vilice. To je bil moj najljubši čas večerje, saj sem vedela, da prihaja nekaj boljšega. Nekaj, kot je čokoladna torta ali jabolčna pita. Skratka, nekaj čudovitega. Zato si želim, da ko me ljudje vidijo v krsti, naj se sprašujejo, zakaj imam vilice. Vi pa jim recite: 'Obdržite vilice, ker prihaja nekaj boljšega.'«

Pastorju so se oči napolnile s solzami sreče. Sestro je blagoslovil in se poslovil. Ugotovil je, da ima bolj živo predstavo o nebesih kot on sam in je

začel razmišljati o tem, da nekaj boljšega šele prihaja.

Na pogrebu so ga ljudje spraševali, zakaj pokojna v rokah drži vilice. Pastor jim je povedal, kaj sta se pogovarjala pred njeno smrtjo. Rekel jim je tudi, da ne more nehati

razmišljati o vilicah in da tudi oni ne bodo mogli. Imel je prav.

»Obdržite vilice, saj prihaja nekaj boljšega.«

Prevod: Tabita Jovanović
vir: <http://www.inspire21.com/stories/faithstories/keepyourfork>

Ljubezen je skrivnost

Ljubezni ni nikoli nihče videl. Ljubezen ne domuje v svetiščih, ki jih je zgradila človeška roka, temveč sama vsem daje življenje, dihanje in vse. V ljubezni je ustvarjen ves človeški rod, nebo in zemlja in sploh vse nas kliče, da jo iščemo in se morda do nje dokopljemo in jo morda najdemo, saj ni daleč od nikogar izmed nas. Saj v njej živimo, se gibljemo in smo.

Ljubezen si je izbrala tisto, kar je v očeh sveta noro, da bi osramotila modre. Ljubezen si je izbrala tisto, kar je v očeh sveta slabotno, da bi osramotila tisto, kar je močno. Ljubezen si je izbrala tisto, kar je na svetu neplemenito po rodu in zaničevano. Kajti ljubezen opravičuje! Ljubezen ne prizanaša sebi, ampak se podarja vsem. Ljubezen ne obtožuje, ne obsoja. Ljubezen s človekom umira in ga

dviga v življenje. Ljubezen zanj posreduje in ga rešuje. Ljubezen nas stiska, kajti ljubezen je umiranje. Ljubezen pa umira zato, da kdor živi, ne bi živel več zase, ampak za druge.

V vseh preizkušnjah zmagujemo zaradi ljubezni. In tisti, ki se ponaša, naj se ponaša z ljubeznijo. Vendar ljubezen se ne pusti zasmehovati. Kar človek seje, tudi žanje. Kar pomeni, da kdor seje puhlost, bo žel pogubo; kdor pa seje ljubezen, bo žel življenje. Ljubezen ne gleda na osebo. Pri ljubezni ni krivice. Nikakor ne! Ljubezen je nad vsem. Vse je položeno pod njene noge. A njim, ki ljubijo, vse pripomore k dobremu. O, kako nedoumljivi so njeni sklepi in neizsledljiva njena pota!

Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, to je ljubezen pripravila tistim, ki vanjo verujejo. Ljubezen namreč zmore najti vse, celo Božje globine. Kajti iz nje, po njej in zanjo je vse! Njena stvaritev

smo. Pa vendar se ljubezen ljubosumno ne oklepa svoje enakosti z Bogom, ampak sama sebe izprazni in prevzame podobo človeka in mu postane dostopna. Po zunanosti je človeška in se poniža ter postane pokorna, četudi do smrti.

Kajti trpljenje je izpolnitev ljubezni. Ko jo obide smrtni boj, ljubezen postane še bolj goreča. Njen pot postane kakor kaplje krvi, ki padajo na zemljo. A ljubezen ostane zvesta vse do smrti. In na koncu prejme venec življenja. Močna kakor smrt je ljubezen! Velike vode ne morejo pogasiti ljubezni in reke je ne morejo preplaviti.

Ljubezen je luč in v njej ni nobene teme. Ljubezen more napraviti neznansko več od tega, kar prosimo ali mislimo. Ljubezen oznanja mir njim, ki so daleč, in mir tistim, ki so blizu. Zaradi nje ni več tujcev, temveč smo si vsi domačini. Ljubezen daje duši mir.

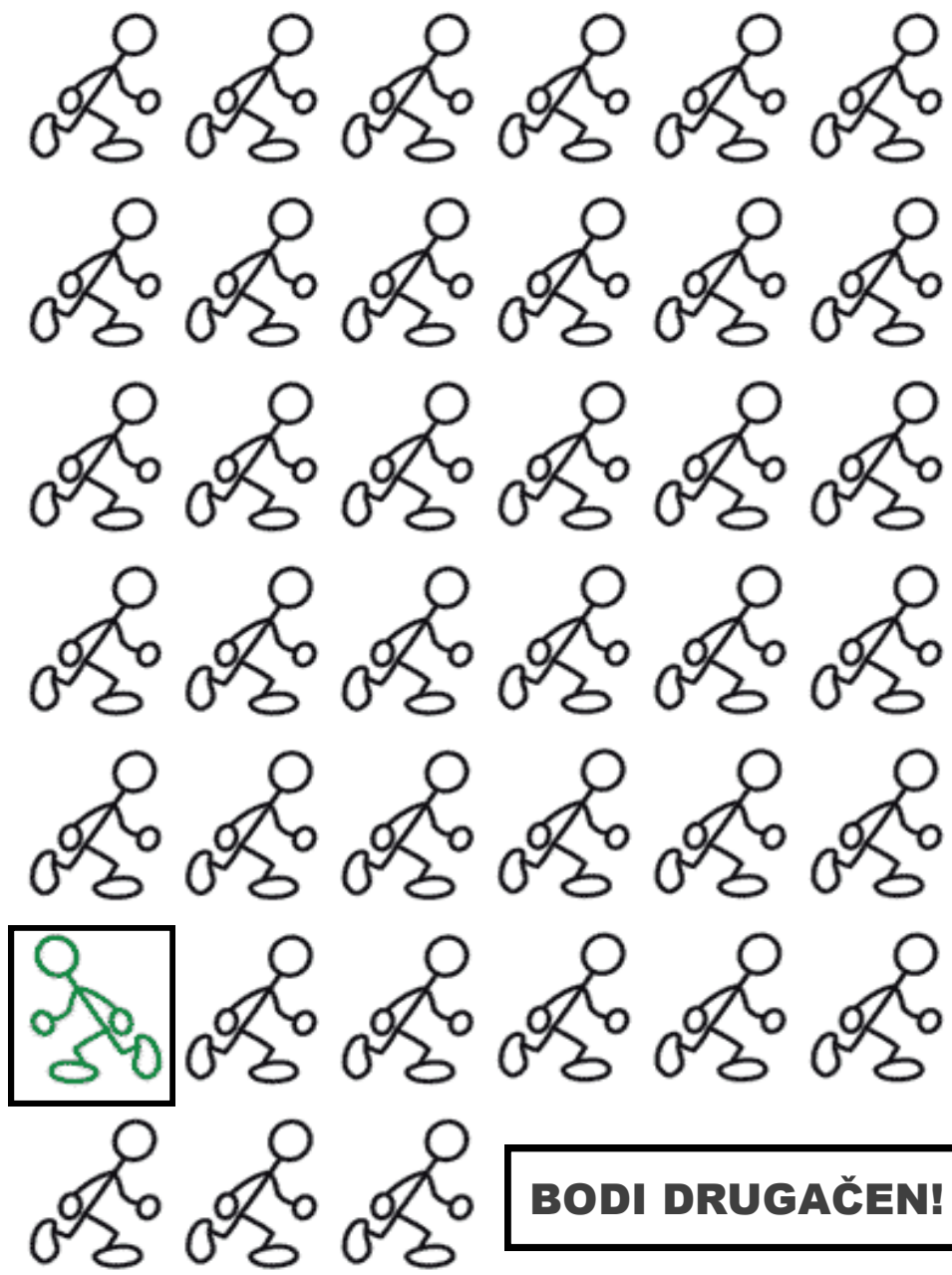
Ljubezen tolaži potrte, bližnjemu ne

prizadeva hudega. Ljubezen je vez popolnosti. Ljubezen pokrije množico grehov. V ljubezni ni strahu. Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva je ljubezen, ni nevoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli pa se resnice. Vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prestane.

Ljubezen nikoli ne mine. Čeprav umre. Kot pšenično zrno: če ne pade v zemljo in ne umre, ostane sólo; če pa umre, obrodi obilo sadu. In če z ljubeznijo umremo, bomo z njo tudi oživel. Pogum! Saj vemo, da prav takšno trpljenje prenašajo vsi, ki verujejo.

Ljubezen je skrivnost. Skrivnost, ki se je dala spoznati tistim, ki je niso zmogli niti znali najti. Ljubezen je skrivnost vere v Boga, ki trpi. Ljubezni ni nihče videl. Pa vendar jo vidi vsak, ki v svojem trpljenju išče Boga.

Peter Golob

BODI DRUGAČEN!

BODI TO.

»Vi ste sol zemlje. Če pa se sol pokvari, s čim naj se osoli? Ni za drugo, kakor da se vrže proč in jo ljudje pohodijo. Vi ste luč sveta. Mesto, ki stoji na gori, se ne more skriti. Svetilke tudi ne prižigajo in ne postavljajo pod mernik, temveč na podstavek, in sveti vsem, ki so v hiši. Takó naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.« (Matejev evangelij 5,13-16)

**SAMO EN NAČIN JE, KAKO VZGOJITE OTROKA TAKO, DA BO
KRENIL PO PRAVI POTI, IN SICER TAKO, DA SAMI HODITE PO
NJEJ.**

(ABRAHAM LINCOLN)

POGUMEN JE TISTI, KI PRIZNA, DA GA JE STRAH.

(FRANCOSKA)

PRAVA PRIJATELJA STA TISTA, KI SKUPAJ IŠČETA SAMOTO.

(ABEL BONNARD)

PREVELIKA SREČA JE NESREČA.

(NEMŠKI)

**KO MOŠKI UGOTOVI, DA JE IMEL NJEGOV OČE NAVADNO PRAV,
ŽE IMA OTROKA, KI MISLI, DA SE NJEGOV OČE NAVADNO MOTI.**

(LAURENCE J. PETER)

**SVOBODA JE NEKAJ, KAR IMAMO SAMO, ČE JO DAJEMO TUDI
DRUGIM.**

(WILLIAM ALLEN WHITE)

**VSE SREČNE DRUŽINE SO SI PODOBNE, VSAKA NESREČNA PA JE
NESREČNA NA SVOJ NAČIN.**

(LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ)

KDOR MISLI NA POSLEDICE, NE MORE BITI POGUMEN.

(ČEČENSKA)

VODE POČITKA

REVIJA ZA **EVANGELIJSKO DUHOVNOST**

Izdajatelj:

Evangeljska cerkev "Dobrega pastirja" Novo mesto

Trdinova ulica 27, p.p. 47,
8001 Novo mesto

Matična številka: 5811309000

Elektronski naslov: evc@siol.net

Ureja uredniški odbor.

Urednik: Peter Golob

Odgovorni urednik: dr. Daniel Brkič

Jezikovni pregled: Tabita Jovanović

Fotografija: Manca Hrovat

Oblikovanje in grafična priprava:

Evangeljska cerkev "Dobrega pastirja" Novo mesto

Digitalni tisk:

Špes, grafični studio, d.o.o.

Naslov uredništva in naročila:

Revija Vode počitka

Evangeljska cerkev "Dobrega pastirja" Novo mesto

Trdinova ulica 27, p.p. 47,

8001 Novo mesto

Kontakt (dr. Daniel Brkič):

telefon: 07/334-13-41

gsm: 041/373-505

elektronski naslov:

evc@siol.net

Informativna vrednost revije Vode počitka je 2€.

Revija se financira s prostovoljnimi prispevki in z darovi. Prevodi, prispevki, lektura, oblikovanje in vsa priprava za tisk so brezplačni.

Prostovoljne prispevke za stroške izdelave, tiskanja, distribucije, promocije in ostalih potreb lahko prispevate tudi na transakcijski račun pri NLB št.: 0297 0009 2053 359, prejemnik Evangeljska cerkev Novo mesto, Trdinova ulica 27, 8000 Novo mesto, namen – dar za Vode počitka.

ISSN (tiskana izdaja):
1855-2854

ISSN (spletna izdaja):
1855-2862

UDK: 274(497.4)

Revija Vode počitka je na voljo tudi v elektronski obliki na spletni strani Evangeljske cerkve Novo mesto:

www.evangeljska-cerkev-nm.si

Svetopisemska besedila so vzeta iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP). Copyright © 1996, 2003 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane. Razen če ni ob navedku zapisano drugače.

